

Rusland speelt een heel slim spel in Syrië

07-10-2015 08:00 | Michiel Klinkhamer

Poetin speelt hoog spel in Syrië. Als het hem lukt om IS te verzwakken of te verslaan, zet hij Rusland weer op de kaart, betoogt Michiel Klinkhamer.

Russische militaire adviseurs zijn aangekomen in Irak om daar met Iraanse, Syrische en Iraakse vertegenwoordigers te bespreken hoe de strijd tegen Islamitische Staat door deze vier landen het best gecoördineerd kan worden. Dat verklaarde Hakim al-Zamili, het hoofd van de Commissie voor Veiligheid en Defensie van het Iraakse parlement, op 28 september.

Reden voor Irak om met Rusland in zee te gaan is het feit dat het dringend behoefte heeft aan (militaire) inlichtingen en expertise. Die zijn nodig om de strijd tegen IS effectief te kunnen voeren. Vooral nu is gebleken dat IS in de strijd met de VS en hun bondgenoten niet zwakker, maar sterker is geworden. Daarmee hebben de VS de overeenkomst met Irak geschonden, aldus Zamili.

De Russische regering heeft de handschoen opgenomen en besloten om niet alleen in Syrië, maar ook in Irak het gevaar van IS te bestrijden. Rusland is begonnen met de vorming van deze regionale coalitie, omdat de internationale coalitie niet van de grond komt. Dat komt doordat de VS er niet aan mee willen werken.

Het Russische standpunt is redelijk. Net als Groot-Brittannië, Frankrijk en Nederland ziet het zich geplaatst voor het probleem van Syriëgangers die na terugkeer een veiligheidsrisico vormen. De Russische Federatie telt ook een aanzienlijke islamitische minderheid van circa 9 miljoen moslims. Het is verder bekend dat er Tsjetsjenen meevechten met IS.

Waarom zijn de Amerikaanse aanvallen tegen IS zo ineffectief? Het antwoord is simpel: omdat de VS IS niet willen verslaan. Ze hebben IS zelf in het leven geroepen, getraind en bewapend. Mogelijk zelfs gefinancierd. Dat blijkt uit overheidsdocumenten die de organisatie Judicial Watch in maart via de Amerikaanse Freedom of Information Act heeft opgevraagd. Of dat bewust of onbewust is, doet niet eens ter zake.

Op die manier blijft er een stoorzender in deze strategisch belangrijke en olierijke regio die Amerikaanse presentie nodig maakt. Maar dan moeten ze niet verslagen worden, want dan kan de regio zich herstellen en is Amerikaanse aanwezigheid niet meer nodig.

Doordat de VS zelf de exclusieve coalitie leiden tegen IS, kunnen ze ervoor zorgen dat IS overleeft en zelfs sterker wordt. De Russische regering heeft dat spelletje doorzien en gooit nu roet in het eten met haar plannen om IS daadwerkelijk te verslaan.

Het lijkt op dit moment alsof de VS hun hand overspeeld hebben. De toespraak van de Russische president Vladimir Poetin maandag voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties was niet –zoals media beweren– bedoeld voor eigen publiek, maar om Rusland in de internationale arena te profileren als voortrekker in de strijd tegen de Amerikaanse "nieuwe wereldorde".

Rusland móét zich wel op die manier profileren –dat wil zeggen op een wijze die nationale belangen overstijgt en een alternatieve visie op internationale samenwerking biedt– want zonder bondgenoten maakt het geen kans om een confrontatie met de NAVO-landen te winnen. Het zegevierde in de vorige twee wereldoorlogen immers alleen omdat het machtige bondgenoten had die een tweede front openden en in het interbellum de Russische militaire industrie hielpen opbouwen.

De Russische regering heeft uit de uitbreiding van de NAVO naar de grenzen van Rusland, uit wat zij ziet als een Amerikaanse staatsgreep in Kiev, uit de sancties en het gemanipuleer met de olieprijs de conclusie getrokken dat de VS Rusland op de knieën willen dwingen. En zij heeft begrepen dat het in dat licht wezenlijk voordelen heeft om het initiatief te nemen.

Als Poetin de Russische positie in de Middellandse Zee en het Midden-Oosten weet te bestendigen, is hij vanuit zijn perspectief bezig met voorwaartse verdediging. Hij breekt uit de omsingeling van zijn land waarmee de VS bezig waren door de NAVO tot aan de westgrenzen van Rusland uit te breiden, militaire bases te vestigen in de Centraal-Aziatische republieken en door hun permanente aanwezigheid in Afghanistan.

Poetin speelt hoog spel, maar als het lukt om IS te verzwakken of zelfs te verslaan, zet hij Rusland weer op de kaart. Ook onmaskert hij een belangrijk element van de strategie van verdeel-en-heers die de VS hanteren in hun buitenlandse politiek: het creëren van vijanden die ze vervolgens zelf helpen bestrijden, waarna ze alsnog hun invloed ter plaatse uitbreiden zonder al te veel verlies van legitimiteit. Als Poetin IS verslaat, toont hij in feite aan dat IS gewoon te verslaan is, en al die tijd te verslaan was geweest, als de VS dat serieus geprobeerd hadden.

Bovendien verplaatst hij de geopolitieke concurrentiestrijd voor een belangrijk deel van de achtertuin van Rusland (Oekraïne), naar een gebied op ruime afstand van Rusland. Het lijkt alsof Poetin begint te leren van de klassieke Britse en Amerikaanse strategie van "peace at home, war abroad": het principe dat je oorlogen die ontstaan uit conflicterende belangen van grootmachten, bij voorbaat en proactief zo ver mogelijk van huis moet uitvechten.

Ten slotte creëert Rusland met zijn diplomatieke en militaire expansie in het Midden-Oosten een reeks voldongen feiten, die het later aan de onderhandelingsstafel kan "wegstrepen" tegen de Amerikaanse inbreng, zodat de uitgangspositie van Rusland sterker wordt.

Best slim van Russische zijde natuurlijk, maar wie was er nou zo dom om te denken dat Rusland met militaire omsingeling, politieke allianties en economische oorlogvoering, kortom met intimidatie onderworpen zou kunnen worden?

Welke dwaas zet in Polen een anti-Russisch raketschild neer en beweert glashard dat het tegen Iran bedoeld is? Dachten de geopolitieke planners van de VS werkelijk dat ze op deze wijze Rusland op de knieën konden krijgen?

We hebben een slapende beer wakker gemaakt en de beer gaat niet meer terug in zijn kooi.

De auteur is Ruslandkundige.